

Nr 451.

Av herrar **Sjöström** och **Wijkander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 114, med förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m.

I proposition nr 114 har Kungl. Maj:t anhållit om riksdagens yttrande över ett inom jordbruksdepartementet upprättat förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsioner och konstister, m. m. Med fettemulsion förstås enligt den föreslagna förordningens § 1 varje grädd- eller mjölkliknande vara, i vilken ingår fett, som ej är framställt ur mjölk. Enligt § 20 skulle sådan fettemulsion ej få utbjudas eller försälgas under benämning, vari ingå orden grädde eller mjölk, ej heller finge försäljningen ske under angivande av att varan härrör från en tillverkare, i vars firma något av dessa ord ingå. Enligt § 21 skulle ej heller å förpackningen få finnas anbragt meddelande, som giver varan sken av att hava samband med eler som eljest häntyder på lanthushållning eller mejerihantering.

De produkter, varom här är fråga, försälgas f. n. i allmänhet under benämningarna »konstgrädde» och »konstmjölk» och en firma har även inregistrerat ett namn, i vilket ordet konstgrädde ingår. Den föreslagna förordningen innehåller emellertid förbud mot användandet av dessa benämningar, enligt § 21 synas tillverkarna ej ens i ett å förpackningen anbragt meddelande få upplysa allmänheten om att varorna äro med konst framställda ersättningsprodukter för grädde och mjölk. Som skäl härför anför statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i sin motivering endast, att det icke torde vara lämpligt att för varor, avsedda att utgöra surrogat för lantbruksprodukter, använda benämningar, häntydande på lanthushållningen. Med hänsyn till önskvärdheten av att skydda allmänheten mot en förväxling med de naturliga produkterna är denna uppfattning givetvis i allmänhet befogad. Men det synes mig uppenbart, att detta icke kan vara fallet, om en benämning, som häntyder på lanthushållningen, föregås av ordet »konstgjord» eller stavelsen »konst». Benämningarna konstgrädde och konstmjölk angiva nämligen så tydligt, som det enligt min mening är möjligt, att det här ej är fråga om naturprodukterna utan om med konst framställda ersättningsprodukter för dessa.

Att man i det framlagda förslaget förbjudit användningen av orden konstgrädde och konstmjolk kan därför icke bero på att man därigenom velat skydda allmänhetens intressen, utan avsikten är uppenbarligen att därigenom i hög grad försvåra försäljningen av konstprodukterna. Benämningarna konstgrädde och konstmjolk — eller eventuellt andra benämningar, i vilka orden grädde eller mjolk ingå — äro nämligen de enda, som giva allmänheten en riktig föreställning om varornas karaktär, och man torde knappast kunna förvänta, att allmänheten i större utsträckning skulle köpa en vara, vilkens rätta natur och användning den icke känner till.

Jag vill med ett exempel visa, vilka konsekvenser statsrådets uppfattning skulle ha medfört, därest den tidigare varit vägledande för statsmakterna. I så fall skulle användandet av bland annat ordet konstgödsel ha förbjudits. Med gödsel avses nämligen den naturliga gödseln från hästar och nötkreatur m. m., konstgödsel utgör en ersättning härför, som i vissa avseenden överträffar men i andra avseenden är underlägsen den naturliga gödseln. Om tillverkarna ej fått använda benämningen konstgödsel och ej ens genom meddelande å varorna fått bringa till köparnas kännedom, att de konstgjorda produkterna — superfosfat, kalisalter, chilesalpeter, ammoniumsulfat m. m. — vore avsedda att användas till gödsling, hade säkerligen införandet av dessa produkter på marknaden stött på mycket stora svårigheter.

Att statsrådet ej är berett att taga konsekvenserna av den uppfattning, han givit uttryck åt, framgår även av att benämningen konstister, som också innehåller ord, häntydande på lanthushållningen, fortfarande skulle få användas. Jag vill vidare framhålla, att riksdagen så sent som år 1929 accepterat benämningarna konstgrädde och konstmjolk genom den anmärkning till nr 114 i tulltaxan, som då beslöts.

Om statsmakterna verkligen skulle vilja förhindra, att konstgrädde och konstmjolk konkurrera med de naturliga produkterna, så bör detta göras genom direkt förbud mot tillverkning av konstprodukterna, ej genom att fastställa bestämmelser, som i praktiken skulle närma sig ett sådant förbud. Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har emellertid ej velat förordna ett direkt förbud, och några tillräckliga motiv för ett sådant torde ej heller kunna frambringas. Hänsyn måste under alla förhållanden tagas till den omständigheten, att framställningen av konstprodukterna förbilligar levnadskostnaderna och även innebär en viss fördel för mejerihanteringen, som härigenom får ökad avsättning för sin skummjolk.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville, för det fall Kungl. Maj:ts för-
varande proposition skulle av riksdagen bifallas, ut-
tala, att användandet av benämningarna »konstgräd-
de» och »konstmjök» icke bör förbjudas.

Stockholm den 5 mars 1932.

Algot Sjöström.

Theodor Wijkander.
